

Matkino čajomstvo

MOTYL

Sejal Badani

Matkino tajomstvo

Matkino tajomstvo

Sejal Badani

VYDAVATELSTVO MOTÝL

STORYTELLER'S SECRET

Copyright © Lake Union Publishing

Text copyright © 2018 Sejal Badani

Published by Lake Union Publishing, Seattle, United States of America.

This edition is made possible under a license arrangement originating with Amazon Publishing, www.apub.com, in collaboration with Kristin Olson

Literary Agency s. r. o.

All rights reserved.

Translation © Martina Šturcelová 2019

Design © Motýľ design 2019

Cover photo © Pikoso.kz/Apostrophe/Shutterstock

Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 2019

ISBN: 978-80-8164-196-1

Benee Knauerovej

*Navždy ti ostanem vďačná za priateľstvo,
rady a podporu, ako aj za dôveru v tento príbeh.*

Si naozaj jedinečná.

Ďakujem, drahá priateľka.

Prológ

LETO 2000

Dvadsať percent žien potratí. Z toho osemdesiat percent príde o dieťaťko počas prvých dvanástich týždňov tehotenstva. Ak máte viac ako tridsať, pravdepodobnosť, že potratíte, je o dvadsať percent vyššia a zvyšuje sa každým ďalším rokom.

Štatistiky poznám naspamäť. Čítam ich, odkedy sme sa pokúsili prvý raz. Pred viac ako piatimi rokmi. Odvtedy som strávila stovky hodín v knižnici a na internete, hľadala zmienky o nových štúdiách alebo liekoch, ktoré by zlepšili šance na donosenie a porodenie zdravého bábäťka. Výsledky sú však stále rovnaké – niektoré deti sa narodia, iné sa nestihnú ani vyvinúť. Kým jedna žena hojdá svojho potomka v náručí, iná stále túži po tíšeni detského plaču. Niektoré páry majú šťastie a založia si rodinu, no sú aj také, ktoré sa nikdy nestanú rodičmi.

Hľadím na ultrazvukový snímku. Otočím ju najprv nabok, potom hore nohami. Krivolaké čiernobiele tvary, ktoré sú jediným stvárnením môjho dieťaťka, mám vryté hlboko v pamäti. V myslí dodávam farbu na miesta, kde chýba, a predstavujem si tekutinu okolo neho ako čistý a teplý kúpeľ. Som presvedčená, že škrípanie kolies vlaku, ktorým denne cestujem, mu znie ako symfónia a uspáva ho. Zároveň dúfam, že strach, ktorý mi prenikol do každej bunky, sa do maternice nedostal. Moje dieťa žije vo svete radosti, šťastia a istej budúcnosti.

„Jaya.“ Dvere na mojej kancelárii sa odškeria a zjaví sa v nich hlava stážistky Elizabeth. „Volá vám Patrick.“ Zmätené sklopí zrak na telefón s dvomi blikajúcimi svetielkami predou mnou. „Snažila som sa s vami spojiť, no nereagovali ste.“

„Prepáčte, pracujem na jednom článku,“ odvetím. Letmo sa pozrie na prázdnu obrazovku môjho počítača, no nekomentuje to. Pravdou je, že som nepočula ani zvonenie telefónu, ani klopanie na dvere. „Vezmem si to.“ Počkám, kým za sebou zavrie, a zdvihnem slúchadlo. „Patrick?“

„Ahoj, zlato.“

Jeho hlas mi je skoro taký blízky ako môj. Chodili sme spolu od vysokej školy a manželia sme osem rokov. Poznám všetky odtiene jeho prejavu aj ich význam. Stačí mi aj krátko pozdrav, aby som vedela, že práve zíza na počítač a telefón drží medzi uchom a krkom. Je neskoro popoludní, takže zrejme má už aspoň piatu šálku kávy. Počas štúdia práva sa svoj zlozvyk usiloval zredukovať a aj sa mu to podarilo. Ibaže kým sa z neho stal spoločník najväčšej firmy v New Yorku, zvýšil denný príjem na šesť až osem šálok.

„Máš dnes chuť na čínu?“ V pozadí počujem ťukanie kláves a šušťanie papierov. „Alebo si môžeme dať hamburger s hranolčekmi. Znovu,“ podpichne.

Tento týždeň by to bolo už štvrtý raz, no odkedy som pred štrnástimi týždňami otehotnela, dychtím iba po hamburgeroch. Predtým to bola talianska kuchyňa a pri prvom tehotenstve som nemala chuť na nič. Iba som vracala.

„Patrick.“ Pevne zovriem obrázok medzi prstami a druhou rukou si pritlačím slúchadlo na ucho. „Ja...“ Netuším, čo povedať.

Prestane písať a zhlboka sa nadýchne. „Jaya?“ Počujem zármutok v jeho hlase. Zalapám po dychu. Už nemusím hovoriť viac. Chápe. „Volala si lekárovi?“

„Ešte nie,“ šepnem.

„Kedy sa začalo krvácanie?“ Jeho hlas sa zmení na verziu, ktorú používa v súdnej sieni. Ten môj sa stlmí, až ho sotva počuť. Takto to u nás funguje. Nie dobrovoľne, ale z nutnosti. Ja každým krokom slabnem, on silnie.

Nikdy som nechcela byť takáto, no zistila som, že život sa nevyvíja vždy podľa našich predstáv. Patrick je výnimka. Uňho šlo vždy všetko podľa plánu. Ako rodený advokát doslova ožíva pred znudenými sudcami aj nepresvedčenými porotcami. S klasickým pekným vzhľadom, hlbokým hlasom a so sviežou inteligenciou vyhral tolko prípadov, že ho zvolili za najmladšieho partnera v dejinách firmy. Presne to plánoval a očakával, keď promoval na právnickej univerzite.

Ja som si vybrala novinárčinu. Moja vášeň pre písané slovo sa dokonale hodila k posadnutosti faktmi a číslami. Predurčovala mi skvelú kariéru. Mama bola sklamaná, že som si ne zvolila medicínu.

„Pred dvomi hodinami,“ odvetila som.

Čakám na reakciu, aby som zistila, s kým hovorím – s právníkom, manželom alebo so smútiacim otcom.

„Prídem za tebou k lekárovi,“ vyhlási úsečne.

Stále je právník. V tomto nastavení ho čiastočne uspokojí záplava lekárskeho termínov a pomôže mu zmieriť sa so skutočnosťou. Ja to zatiaľ nedokážem. Závidím mu jeho silu a túžim nájsť v sebe tú svoju. No zakaždým, keď sa po nej náčiahnem, vyšmykne sa mi.

„Uvidíme sa tam.“ Zložím, skôr než stihne dodať niečo viac. Ultrazvukový záber si strčím do vrečka saka.

Prejdem si rukou po bruchu a čakám na znamenie, že je všetko v poriadku a nemám dôvod utekať za lekárom či báť sa jeho slov. Presviedčam sa, že moje bábätko bezpečne rastie

v maternici a čaká na čas príchodu. Znamenie však neprichádza. Odsuniem teda stoličku od stola a vypnem počítač. Zhasnem svetlo a vykročím z tmavej miestnosti.

Preberiem sa po anestézii. Rýchlo zažmurkám a zbadám Patricka, ako sa v kúte tlmene zhovára s pôrodníčkou. „Aspoň týždeň musí oddychovať v posteli,“ povie lekárka. „Nijaké dvíhanie ťažkých vecí ani iná námaha.“

„Kedy sa môžeme pokúsiť znovu?“ prehovorím slabým hlasom aj napriek únave. Obaja sa prekvapene otočia. „O koľko mesiacov?“

Vymenia si pohľady, takže je jasné, že to už spolu rozoberali. „Zlatko, teraz sa sústreďíme na teba, dobre?“ Patrick podíde ku mne a pohladí ma po vlasoch.

„Ako dlho? Prosím.“ Slová mi prechádzajú pomedzi pery ako črepiny rozbitého skla.

Medzi týmto a predošlým tehotenstvom sme čakali šesť mesiacov. Patrick chcel počkať dlhšie, no ja som bola netrpezlivá a zúfalo som túžila po milovanom dieťatku. Každému otehotneniu predchádzalo umelé oplodnenie vrátane injekcií, medikácie a podrobného sledovania ovulácie. Každý potrat bol neúspech, s ktorým sa bolo treba vyrovnáť. Boj, ktorý sme potrebovali pochopiť.

„Počas dilatácie a kyretáže sa vám v maternici spravila diera.“ Lekárka najprv letmo skontroluje tabuľku a zahľadí sa mi do očí. „Je to veľmi zriedkavé, ale stáva sa to.“

Telo mi stuhne. Pozriem sa na Patricka, no ten má pohľad zabodnutý do steny. Jeho bolesť cítim iba cez zovretie dlane, v ktorej tá moja spočíva ako bez života.

„Zavreli ste ju?“ Smútok mi sťahuje hrdlo a škrtí prívod vzduchu.

„Áno.“ Lekárka rozpráva o mojej budúcnosti neutrálnym tónom, akoby som bola nejaký vedecký projekt. „Bola to malá rana. Malo by sa to zahojiť bez komplikácií.“

„Čo to znamená?“

„Musíte aspoň rok počkať,“ zaznie rozhodná odpoveď, ktorú môj mozog odmieta akceptovať. „Ešte to kontrolujeme, aby sme si boli istí, že sa to vyliečilo. Podľa skúseností sa však zvyčajne odporúča rok.“

„Musí existovať aj iný spôsob.“ Zúfalstvo ma sťahuje ako neviditeľná slučka. Po troch potratoch a návale emócií sa snažím chytiť akejkol'vek slamky. „Môžem brať lieky na urýchlenie hojenia?“

„Jaya,“ ozve sa Patrick a zhlboka sa nadýchne. „Porozprávame sa o tom neskôr, dobre?“

Skôr než stihnem zareagovať, čosi šepne lekárke. Tá prikývne a vyjde z miestnosti. Paplón zovretý v dlaniach je jediným prejavom mojej sklúčenosti.

„Ako sa cítiš?“ spýta sa Patrick, keď sme konečne sami, sklopí zábradlie postele a sadne si ku mne.

Brucho aj panvu mám ako v ohni. Po každom potrate nás lekári zasypali dôvodmi, prečo moje telo odmietlo donosiť dieťa. Nikdy sme sa však nedozvedeli, ako ten problém vyriešiť.

„Mal to byť jednoduchý zákrok.“ V hlave odrátavam, koľko by to trvalo od ďalšieho umelého oplodnenia po otehotnenie. Som rozhodnutá konať. „Musíme zísť za iným lekárom. Možno nebude treba čakať celý rok.“

„Zlatko.“ Patrick počká, kým sa mu pozriem do očí. „Čo keby sme sa najprv sústredili na tvoje uzdravenie? Ostatné vyriešime neskôr.“

„Spravím si prieskum a nájdem najlepšieho lekára v meste.“ Takmer ho nevnímam, pretože mozog mi už generuje

nové nápady. Plánovanie mi aspoň pomáha nemyslieť na realitu. „Otec určite niekoho pozná.“

„Nechcem, aby sme šli za niekým iným,“ vysloví Patrick pomaly.

„Prečo?“ Posadím sa na posteli.

„Nie som si istý, či to ešte chcem.“

JAYA

O TRI MESIACE NESKÔR
2000

1.

Keď som mala päť rokov, prosila som mamu, aby mi kúpila psa. Na rase ani veľkosti mi nezáležalo. Túžila som iba po niekom, koho by som ľúbila a držala v náručí. Mama ma poriadne prekvapila, keď mi o tri dni priviedla šteniatko. Bolo dokonalé. Brala som ho všade so sebou, v noci som s ním spala. Po niekoľkých mesiacoch ušlo na dvor a už sa nevrátilo. Veľmi dlho som plakala a mama ma mlčky sledovala od dverí. Nakoniec som vyčerpaná od žiaľu zaspala. Až ráno som zistila, že ma v noci prikryla a zhasla svetlo. Moju bolestivú stratu nikdy nekomentovala.

Sledujem, ako voda so šplechotom naráža na skaly. V diaľke zahučí siréna lode, ktorá si razí cestu riekou Hudson. Priťahnem si bundu. Kilá, ktoré som nabrala po otehotnení, sú už preč. Nemá ma čo hriať. Mrazivý chlad sa prehrýza cez vlnu a ja sa celá chvejem.

Stiahnem si slnečné okuliare a otočím tvár k slnku, ktoré sa prediera pomedzi mraky. Hoci je iba október, teplota poriadne klesla a nemilosrdne naznačuje, že sa blíži zima. Nemám nič proti studenému počasiu ani snehu. Aspoň budem mať dôvod zakukliť sa do viacerých vrstiev oblečenia a ukryť sa pred vonkajším svetom. Kedysi som mala radšej spoločnosť druhých než samotu, no aj vlastný život som si vtedy predstavovala inak.

Strčím si ruky pod stehná a opriem sa na lavičke. S vďakou načúvam hluku trúbiacich áut a lodí v pozadí, ktorý prekrýva ozvenu smútku v mojej hlave.

„Prepáč, že meškám.“

Ani sa neotočím. „To je v poriadku,“ vyslovím, hoci obaja vieme, že klamem. Nič nie je v poriadku a netuším, či vôbec niekedy bude. „Ako bolo v práci?“

„Dobre.“

Toto sa z nás stalo? Dvaja ľudia, čo mechanicky odriekajú prázdne vety? Patrick si sadne vedľa mňa a vietor mu pritom odveje vlasy z čela. Okolo krku má uviazaný šál, čo som mu kúpila pred dvomi rokmi. Pripadalo mi prirodzené kupovať mu veci. Poznám jeho najobľúbenejšiu značku topánok, aj aké má rád kravaty či obleky. Medzi randením a svadbou sme sa detailne spoznali, no ani ten dlhý spoločný čas nás nenaučil, ako zvládať žiaľ.

„Fajn.“ Znovu sa nemo zahľadím na vodu. Ktovie, či odpovede, ktoré hľadám, nie sú ukryté práve tam v hĺbke. „To je fajn.“

Položí ruku na moju dlaň a prsty sa nám automaticky prepletú. Opatrne sa mu pozriem do očí. Od kyretáže uplynuli tri mesiace a odvtedy sme spolu takmer neprehovorili.

„Pamätáš si na prvý deň tretieho ročníka?“ Ani nepočká na moju reakciu. „Vošla si do triedy s vlasmi vypnutými do drdola, z ktorého ti trčala ceruzka. Mala si na sebe ošúchané rifle a tričko s nápisom *Ak zlyháš pri prvom pokuse, parašutizmus nie je pre teba to pravé.*“

„Zbožňovala som to vyťahané tričko.“ Vyhodila som ho, keď sme spolu po skončení univerzity začali bývať. Na rukáve sa mi spravila dierka a rozšírila sa až k plecu. „Ty si zase nebol až taký fanúšik parašutizmu.“

„Bola to moja chyba, že som ti dovolil vybrať miesto na druhé rande.“ Zovretie jeho prstov zosilnie a ja si nemôžem pomôcť. Opätujem mu ho a vychutnávam si teplo jeho dotyku. „Keby som to bol tušil...“

„Povedal by si nie?“ Prekvapene sa mu pozriem do očí a čakám na odpoveď. Vtedy som vedela, že je nervózny, no aj tak bez námietok nasadol do lietadla.

„Súhlasila by si s ďalšou schôdzkou, keby som bol povedal?“ spýta sa.

„Zbožňovala som skákanie,“ šepnem. Prvý raz som to vyskúšala v prvom ročníku na univerzite na podnet kamarátov. Bola som upätá a adrenalínový zážitok mi poskytol dokonalý únik pred každodennou realitou. Neskôr sa zmenil na drogu. „Keby si bol odmietol, asi by to bolo bývalo tvrdé.“

„V tom prípade som rád, že som to nespravil.“ Prikývnem. Aj na to, čo nevyslovil – že neľutuje všetky tie roky, ktoré sme spolu strávili. „Dlho si to nerobila,“ pripomenie mi.

Nie, nerobila. Odkedy sme sa prvý raz pokúsili o dieťa. Po prvom potrate ma prosil, žobral, aby som s ním hovorila. Odabila som ho, že nemám o čom. Sústredila som sa na opätovné otehotnenie v presvedčení, že mi to vylieči všetky rany. Ibaže každý ďalší neúspech nás ešte viac rozdelil.

„Mala by si sa k tomu vrátiť,“ navrhne nežne. „Milovala si to.“

„Láska niekedy nestačí, nemám pravdu?“ Obom nám je jasné, že už nehovorím o parašutizme. Pustí mi ruku, a hoci dychtím po jeho dotyku, nenačiahnem sa za ním. „Našiel si si už niečo?“

Naše odlúčenie prichádzalo postupne. Po operácii začal spávať v hosťovskej izbe. Cez víkendy chodieval čoraz častejšie na výlety s kamarátmi alebo za rodinou na Floridu. Spýtala som sa ho, či odo mňa odchádza. Keď odvetil, že si hľadá vlastný byt, pukol ďalší kúsok mojej duše, ktorý sa nalomil už dávno. Nič som však nepovedala.

„Áno,“ vyslovil tak ticho, že som ho sotva počula. „O dve ulice ďalej. Jedna spálňa. Podnájom na pol roka, kým si nenájdem niečo natrvalo.“

Časť zo mňa sa presviedča, že zámerne ostáva blízko. Moje logické ja mi pripomína, že je to iba praktické. Z nášho súčasného bytu má pešo blízko do práce aj na iné obľúbené miesta. Ktovie, či ho niekedy stretnem v miestnej reštaurácii alebo nájdem čítať nedelňé noviny v kaviarni, kde pečú čerstvé bagely. Majiteľ dobre vie, ako ich obaja zbožňujeme. Patrick ich má rád len mierne opečené, ale s hrubou vrstvou krémového syra. Ja zase...

„Jaya?“ Tón jeho hlasu naznačuje, že som ho chvíľu nevnímala.

„Prepáč.“ Pošúcham si spánky, aby som sa prebrala. „Zamyslela som sa.“ Otočím sa bokom, nech nevidí, čo skrývam. Výpadky mávam čoraz častejšie. „Čo si sa pýtal?“

„Hovorila si už s rodičmi?“ Zaváha. „O nás.“

„Áno.“ Prejdem si rukou po krku a znovu sa naňho zahľadím. „Volala som im minulý týždeň.“ Rovno pred nami sa po rieke presúva loď a ja si v hlave prehrávam telefonický rozhovor. „Otec sa zaujímal, ako to zvládam. Mama bola ticho.“

„Jaya,“ začne Patrick, no zastavím ho mávnutím ruky.

„Idem za nimi cez víkend. Vysvetlím im to.“

„Chceš, aby som šiel s tebou? Možno to lepšie pochopia.“

Patrick je pre môjho otca ako syn, ktorého nikdy nemal. Mama sa síce z nášho vzťahu tešila, no udržiavala si typický odstup ako pri každom.

„Nič to nezmení.“ Hoci sa ma usiluje odbremeniť, obaja si dobre uvedomujeme, že na maminu odmeranosť nič nezaberie. „Aj tak to odmietne rozoberať.“

Vrásky okolo úst sa mu napnú. Znamená to, že v sebe drží, čo chce naozaj povedať. Počas všetkých rokov umelých oplodňovaní a problémov s plodnosťou sa uzavrel a ja som postupne strácala trpezlivosť. Všetky rozhovory sa točili okolo počatia a toho, čo pre to treba spraviť. Keď som konečne prvý

raz otehotnela, okamžite sme zabudli na mesiace odcudzenia. Oslavovali sme a robili si rodinné plány. Po potrate o dvanásť týždňov neskôr som sa zosypala a on stíchol. Môj žiaľ zaplnil všetko naokolo, takže mi neostalo miesto pre Patricka ani naše manželstvo. Scenár sa pri ďalších dvoch tehotenstvách a potratoch opakoval.

Postaví sa a pritiahne si šál. Akoby vydýchal zvyšok kyslíka, ktorý bol medzi nami. „Koncom týždňa sa zastavím po posledné veci.“

„Budem doma,“ prikývnem, hoci má ešte stále vlastný kľúč a nie je nepozvaným hosťom.

„Tak ahoj.“

Najradšej by som ho požiadala, aby ostal, ibaže nie som schopná. V ústach mi vyschlo a neviem zo seba dostať ani slovo. V očiach ma zaštipú slzy, no udržím ich pod kontrolou. Sledujem, ako kráča preč, až kým nezmizne z obzoru. Potom znovu zabodnem prázdny pohľad na Hudson. Na cestu domov sa vydám, až keď mesto zahalí tma a rozsvietia sa pouličné svetlá.